Ҡанун вә һоҡуҡ

«Һоқуқни сақлап үгән, бирақ башқиларниң һоқуқиниң бар екәнлигини унтима», «Дости көпни дүшмән алмайду, әқили көпни һеч ким йеңәлмәйду», «Қанун күчидин қалған йәрдә зулумлуқ башлиниду».

Мектеп жасындағы балалардың құқықтық санасының төмендігі олардың қылмысты көп жасауына, заң талаптарына өз талаптарын қарсы қоюына әкеліп соғады. Сондықтан оқушылар қылмысының алдын алып, құқықтық тәрбие беру бүгінгі күннің өзекті мәселесі.

“Тәуке хан”

Тәуке хан билік құрып тұрған кезінде қазақтардын әдеттегі құқық нормалары бір жүйеге келтіріп, толықтырады. Тұжырымдалған зандар « Жеті жарғы» деген атпен мәлім, мұның өзі сөзбе-сөз алғанда « жіті ереже» деген сөз.Жеті жарғыға әкімшілік, қылмысты істер, азаматтық құқық нориалары, сондай-ақ салықтар, діни көзқарастар туралы ережелер енгізілген, яғни онда қазақ қоғамы өмірінің барлық жақтары қамтылған.

Қасым ханның қасқа жолы - қазақ халқының хандық дәуіріндегі әдет-ғұрыптық заң ережелерінің жиынтығы. Қасым ханлиқ құрған кезде (1511 - 23) ел басқару ісінде қолданылған. Негізі орта ғасырларда Қипчақ, Чағатай улыстары қолданған «ярғу» заңынан (қазақша «жарғы» - хақиқат деген ұғымды білдіреді) алынған. Ол өзі билік құрған кезеңде қазақ халқының этникалық аумағын кеңейту барысында әдет-ғұрыптық заңдарға арқа сүйеді. Тіпті шариғат қағидасын мығым ұстанған отырықшы аудандар да Қасым ханның қол астына өткен соң, әдет-ғұрыпқа сүйенген қазылық биліктерге жүгіне бастады. Қасым хан өз заңында Құран талаптарына қайшы келмейтін қазақи ғұрып ерекшеліктерін сақтады. Мысалы, жеті атаға дейін үйленбеу, әмеңгерлік, құдалық жол-жоралар, қазылық билік, т.б. Ол халықтың көкейінен шыққан әрі ежелден келе жатқан билік дәстүрді, әдет-ғұрыптық «жарғыны» жаңғыртып, күшейтті.

- **"Есім ханның ескі жолы"** - дәстүрлі қазақ қоғамындағы заңдардың жиынтығы. Оның негізін Қасым- дәстүрлі қазақ қоғамындағы заңдардың жиынтығы. Оның негізін Қасым хан салған болатын (1511 - 1523). Заң жинағында Қыпшақ, Шағатай, және басқа ұлыстарда қолданылатын әртүрлі жарғылар енгізілді. Есім- дәстүрлі қазақ қоғамындағы заңдардың жиынтығы. Оның негізін Қасым хан салған болатын (1511 - 1523). Заң жинағында Қыпшақ, Шағатай, және басқа ұлыстарда қолданылатын әртүрлі жарғылар енгізілді. Есім хан өзіне дейін көп өзгеріске ұшырай қоймаған Қасымның заңдарын іс жүзінде қолдануды өзі билік жүргізгенде қатаң талап етті. Қасымның заңы Есімнің арқасында сол дәуірдің әскери-саяси және әлеуметтік қажеттіліктеріне, халықтың тұрмысы мен дәстүріне сәйкес жетілдірілді, соның нәтижесінде бұл заң халық арасында кеңінен тарады. Бұл заң ережелері жермен, малмен байланысты материалдық тарап-арыз, қылмыстық іс туралы (ұрлық, кісі өлтіру және т.б.), әйелдердің жағдайы, әскери міндеттілік, дәстүрлі шаралар, кедейлерге көмектесу және т.б. туралы мәселелерді қарады. Халық бұқарасы Қасым хан заңының ережелерін ұстауды қалады. Бұл заң жиынтығы Есім ханның құрметіне "Есім ханның ескі

Қанун алдида һәммимиз тәң

Йәттә өлчәп бир кәс

Қазақстан Жумһурийити пухралириниң мәжбурийәтлирини биләмсиз?

Конституция

Мерекең құтты болсын ұстаздарым,
Оқушы, келім – кетті бар достарым.
Тәуелсіздік заңының қабылданған,
Жылын тап мықты болсаң,

біз тосалық.

Еліме білім керек, ғылым керек,
Жазған жөн стратегиялық мақсат
қылып.
Білесің бе Нұрекеңнің төл еңбегін,
Жазған екен болашаққа көзін тігіп.

Жақсы ел шығарып заң игілікті,
Депутат заң шығарып билік қыпты.
Парламент палатасы нешеу екен,
Таба алсаң бұл жауапты игі екен.

Счастливое детство
а-5
а-5
а-5
а-5
а-5
а-5
а-5

БӘХИТЛИК ҺАЯТ

Жаза вә қилмиш

1. Йол қаидисини бузуш адәм үчүн қилмишму? Немә үчүн?
2. Адәмни қилмиш ясаштин немә сақлайду?
3. Қилмиш ясиғанға жәмийәт әйипликму?
4 .Қилмиш ясиған адәмгә рәһимлик қилишқа сиз қандақ қарайсиз?
5. Адәмниң қанунға риайә қилмиши немидин башлиниду дәп ойлайсиз?
6. Ерәнсизлик қилмишқа ятамду?

тепишмақ

Оқушы болсаң жақсы, жылдам зерек,
Ондайлар отаныма өте керек.
Тәуке хан жазған екен заң жинағын,
Тапсаңдар болғандарың асқан зерек.